

<http://www.amu.edu.az>

TƏBİB

Təsisçi:

Azərbaycan

Tibb

Universiteti

Qəzet 1933 - cü ildən çıxır.

№05 (1537) 15 mart 2012 - ci il

Qiyməti 20 qəpik

Astara Rayon Mərkəzi Xəstəxanasının əsaslı təmir və yenidənqurmada sonra açılışı olmuşdur

Martın 13-də Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Astara rayon mərkəzi xəstəxanasının əsaslı təmir və yenidənqurmada sonra açılışında iştirak etmişdir.

Dövlətimizin başçısı xəstəxananın təmirdən əvvəlki və sonrakı görüntülərini əks etdirən stendlərə baxdı.

Məlumat verildi ki, 1983-cü ildə tikilən üçmərtəbəli xəstəxana binası sonralar yararsız hala düşmüşdü. Ayrılan dövlət vəsaiti hesabına 90 çarpayılıq xəstəxana əsaslı şəkildə təmir olunaraq yenidən qurulmuş və ən müasir tibbi avadanlıqla təchiz edilmişdir.

Qeyd edildi ki, xəstəxananın birinci mərtəbəsində qəbul, mama-ginekologiya şöbələri, əməliyyat bloku, yeni doğulan uşaqların intensiv terapiya palatası, ultrasəs müayinə kabinet, 10 palata, mətbəx, bufet və xidməti otaqlar vardır. İkinci mərtəbədə cərrahiyyə, reanimasiya və intensiv terapiya şöbələri, əməliyyat bloku, iki əməliyyat zalı, iki intensiv terapiya palatası, 11 palata, mətbəx, bufet və xidməti otaqlar yerləşir. Üçüncü mərtəbədə isə terapiya şöbəsi, 13 palata, mətbəx, bufet və xidməti otaqlar fəaliyyət göstərir. Xəstəxananın ərazisi abadlaşdırılmış, 1,5 hektar sahədə müasir tələblərə cavab verən yeni istirahət parkı salınmış, yaşıllıq zolağı genişləndirilmişdir. Parkda yay istirahət yerləri quraşdırılmışdır.

***

Sonda xatirə şəkləri çəkdirildi.

Bakıda «Analığın qorunması minilliyin əsas məqsədidir» adlı beynəlxalq konfrans keçirilmişdir

Martın 12-də Bakıda «Analığın qorunması minilliyin əsas məqsədidir» adlı 1-ci konfrans keçirilmişdir.

Konfrans iştirakçıları əvvəlcə Fəxr xiyabanda xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin məzarını ziyarət etmiş, ulu öndərin xatirəsinə ehtiramlarını bildirmişlər. Görkəmli oftalmoloq alim, akademik Zərifə xanım Əliyevanın da xatirəsi yad olunmuşdur.

Sonra Azərbaycan Tibb Universitetində keçirilən konfransı «Lider qadınlar» İctimai Birliyinin sədri Mələhət İbrahimqızı açaraq tədbir iştirakçılarını, millət vəkllərini, Türkiyədən gələn qonaqları və media nümayəndələrini salamladı. Yeni doğulan uşaqların sağlamlığının ananın səhhəti ilə sıx əlaqəli olduğunu deyən millət vəkili

dünyada əhalinin ilbəil azalması prosesi gedir. Elə ölkələr var ki, əhalinin sayı ildə bir milyon azalır. Şükürlər ol-

Milli Məclisin Sosial siyasət komitəsinin sədri Hadi Rəcəbli isə parlamentdə müzakirəsi davam edən

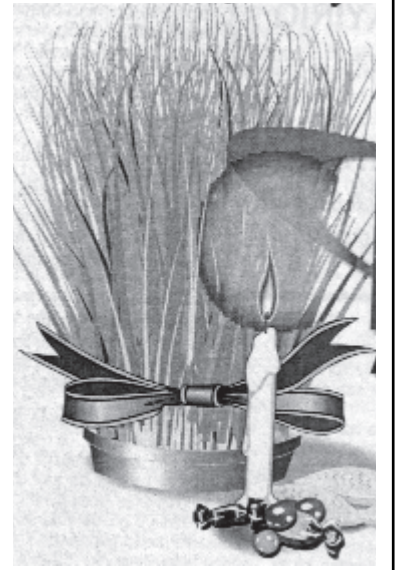

qeyd etdi ki, başlıca məqsəd məsələni tibbi nöqtəyindən nəzərdən müzakirə etmək yox, ictimaiyyətin diqqətini bu vacib problemə yönəltməkdir.

ATU-nun rektoru, Milli Məclisin deputatı, akademik Əhliman Əmiraslanov görülən tədbirlər nəticəsində hazırda ölkədə demografik təhlükənin olmadığını bildirərək vurğuladı ki,

sun ki, qardaş Türkiyədə və Azərbaycanda belə problem yaşanmır. Ancaq tək cəmiyyətə deyil, keyfiyyətə də ciddi fikir verilməlidir. Gənc nəslin, yeni dünyaya gəlmiş insanların daha sağlam, uzun ömürlü olması üçün mühüm addımlar atılmalıdır. Bu baxımdan müzakirə olunan məsələ xüsusi əhəmiyyət kəsb edir.

*Azərbaycan Tibb Universitetinin rektorluğu, Həmkarlar İttifaqı Komitəsi universitetin professor-müəllim heyətini, bütün əməkdaşlarını və tələbələrini **Novruz Bayramı** münasibətilə səmimi qəlbən təbrik edir, onların hər birinə möhkəm cansağlığı, firavan həyat, bol-bol sevinc arzulayırlar!*

Arterial hipertenziyanın müalicəsi ilə bağlı elmi-praktiki konfrans keçirilmişdir

◆ **Azərbaycan Kardiologiya Cəmiyyəti (AKC) martın 14-də "Arterial hipertenziyanın medikamentoz və invaziv müalicəsi" mövzusunda elmi-praktiki konfrans keçirilmişdir.**

AKC-dən AzərTAc-a bildirmişlər ki, Əziz Əliyev adına Azərbaycan Dövlət Həkimləri Təkmilləşdirmə İnstitutunda təşkil olunacaq konfransda mövzu ilə bağlı məruzələr dinlənilərək müzakirələr aparılmışdır.

Arif MƏMMƏDLİ

Bakıda III Azərbaycan-Almaniya cərrahiyyə günləri çərçivəsində konfrans keçirilmişdir

◆ **Azərbaycan-Almaniya Tibbi Əməkdaşlıq Cəmiyyəti (AATƏC), Milli Onkologiya Mərkəzi (MOM), «İrəli» İctimai Birliyi və Almaniyanın Siegen Marien Krankenhaus Klinikasının birgə əməkdaşlığı ilə Bakıda III Azərbaycan-Almaniya cərrahiyyə günləri keçirilib.**

AzərTAC xəbər verir ki, bununla əlaqədar martın 8-də «Monolit Plaza» hotelində tibbi təhsil alan tələbələr və gənc həkimlər üçün konfrans təşkil olunmuşdur.

Tədbirdə konfransın əhəmiyyətindən danışan AATƏC-in sədri, professor Qurbanxan Müslümov bildirmişdir ki, belə elmi tədbirlər səhiyyənin inkişafında əsaslı rol oynayır. Diqqətə çatdırılmışdır ki, konfransda Almaniyanın üç nüfuzlu klinikasının rəhbərləri iştirak edirlər. Almaniyanın aparıcı klinikaları ilə 2003-cü ildən başlanan əməkdaşlıq bu gün də uğurla davam etdirilir.

Almaniyanın Siegen Marien Krankenhaus Klinikasının professoru Frank Villerə vurğulamışdır ki, azərbaycanlı tələbələr və gənc həkimlər məlumat almağa böyük maraq göstərirlər. Azərbaycan gəncləri bizdən öyrəndikləri kimi, biz də onlardan öyrənirik.

Çıxışlardan sonra AATƏC-in, MOM-un və «İrəli» İB-nin birgə heyətə keçirdikləri «Elmi-tibbi tədqiqatların müasir əsasları və istiqamətləri» layihəsinin yekun nəti-

cələri təqdim olunmuşdur.

Bildirilmişdir ki, layihənin icrasına bir il əvvəl MOM-un direktoru akademik Cəmil Əliyevin elmi rəhbərliyi ilə başlanılmışdır. Layihə çərçivəsində indiyədək ölkəmizdə və dünyada əldə olunan tibbi nailiyyətlər, ədəbiyyatdan istifadə etmək, dis-

kussiya aparmaq və s. məsələlərlə bağlı 60 iştirakçıya treninqlər keçirilmişdir.

Qeyd olunmuşdur ki, layihəyə təqdim olunmuş tədqiqat işlərinin nəticələri münəffiq heyəti tərəfindən qiymətləndiriləcək və qalib müəyyən ediləcəkdir. Qalib iştirakçı Almaniyanın aparıcı klinikalarının birində tədqiqat laboratoriyası ilə tanış olmaq, elmi işini davam etdirmək imkanı qazanacaqdır.

Almaniyalı professorlar tərəfindən laparoskopik cərrahiyyə və anesteziologiya üzrə təlimlərlə davam edən konfrans martın 9-da başa çatmışdır.

MƏNSUR

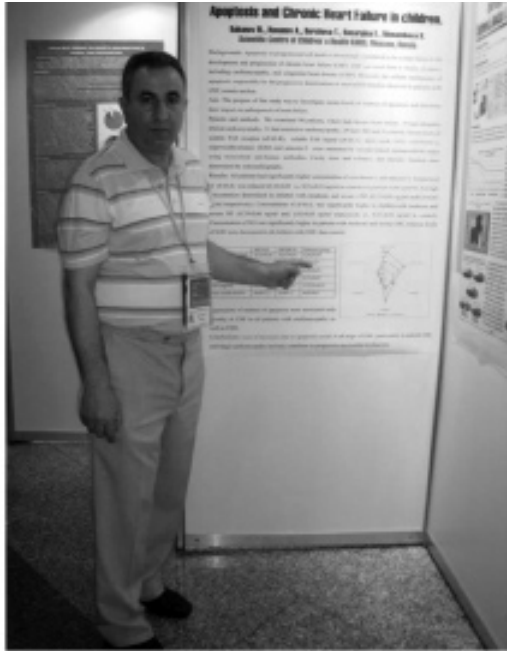
Siz həmişə ehtiyacımız olan pediatrlardansınız

◆ **Universiteimizin əməkdaşı Ələkbər Həsənov 2009-cü ildə Pediatriyanın IV Avropa kongresində Uşaqlarda miokard infarktı, restriktiv kardiomiopatiya və Uşaqlarda xronik ürək çatışmazlığı mövzusunda etdiyi çıxışlar Almaniya, İtalya və Böyük Britaniyadan olan həmkarlarının böyük marağına səbəb olmuş və həmin materialların daha geniş şəkildə öz ölkələrində nəşr olunmasında maraqlı olduqlarını bildirmişlər. Maraqlıdır ki, həmyerlimizin bu elmi işlərinin nəticələri İngiltərənin Oksford Universitetinin nəzərindən kənar qalmamışdır. Belə ki, Ə.Həsənovun elmi və praktiki fəaliyyətinə dair ətraflı məlumatlar bu universitet tərəfindən nəşr olunan «XXI əsrin görkəmli intellektuallarının bioqrafiyası» kitabında öz əksini tapmışdır.**

Məlumat üçün bildirik ki, Həsənov Ələkbər Qəzənfər oğlu 1961-ci ildə Tovuz rayonunun Qovlar qəsəbəsində anadan olmuşdur. 1978-ci ildə Bakı şəhərində 5 saylı kimya-biologiya təmayüllü internat məktəbini bitirmiş, N.Nərimanov adına Azərbaycan Dövlət Tibb İnstitutunun pediatriya fakültəsinə daxil olmuşdur. 1984-cü ildə həmin institutu pediatr ixtisası üzrə başa vuraraq 6 saylı klinikı xəstəxanada internatura keçmişdir. 1985-1989-cu illərdə Siyazən səhər Birləşmiş Uşaq Xəstəxanasında həkim-pediatr işləmişdir.

1989-1992-ci illərdə Azərbaycan Tibb Universitetinin uşaq xəstəlikləri kafedrasının aspirantı olmuş, 1992-ci ildən indiyə qədər həmin kafedranın əməkdaşdır.

Ə.Həsənov 1993-cü ildə «Toksikozlar zamanı er-

kən yaşlı uşaqlarda qanın kallikreininin sisteminin dəyişməsi və onların korreksiyası» mövzusunda tibb elmləri üzrə namizədlik dissertasiyası müdafiə etmişdir. 2002-2005-ci illərdə müqavilə əsasında Səudiyyə Ərəbistanı Krallığında Prins Sultan xəstəxanasında pediatr işləmişdir. Müqavilə başa çatdıqdan sonra Ə.Həsənova verilmiş xasiyyətnamədən: «Sizinlə ayrılmağımıza çox təssüflənirik. Bu nə qədər kədərli olsa da, təkrar qayıdınıza o qədər şad olarıq, inşallah. Siz həmişə bizim ehtiyacımız olan pediatrlardansınız.»

1994-2002-ci illərdə BMT-nin Uşaq fondunda məsləhətçi işləmiş bir neçə proqramın müəllifi olmuş-

dur.

Həsənov Ələkbər Qəzənfər oğlu 2006 - 2009-cu illərdə Rusiyada Tibb Elmləri Akademiyasının Uşaq Sağlamlığı Elmi Mərkəzinin (Pediatriya İnstitutunda) doktorantı olmuş və 2010-cu ildə Moskva şəhərində «Kardiomiopatiyalar və anadangəlmə ürək qüsurları olan uşaqlarda matriks metalloprotenazaları və apoptozun xüsusiyyətləri» mövzusunda doktorluq dissertasiyası müdafiə etmişdir.

Hal-hazırda Ə.Həsənov Azərbaycan Tibb Universitetinin Tədris-terapevtik Klinikasının uşaq reanimasiyası bölməsinə rəhbərlik edir. Azərbaycan, ingilis, ərəb və rus dillərini mükəmməl bilir.

A.KAMRANOĞLU

Müəlliminin ruhu qarşısında baş əyirəm

◆ **Bu günlərdə Azərbaycan səhiyyəsi, tibb elminin tanınmış cərrah, əməkdar elm xadimi, əməkdar həkim, "Şöhrət" ordenli, Prezident təqaüdcüsü Bəybala Xutkar oğlu Abasovu itirdi. Ömrünün 89-cu ilində dünyasını dəyişən əvəzsiz insan dünyamızla vıdaladı. Onun vəfatı xəbərini iş yerimdə-Azərbaycan Tibb Universitetinin Tədris Terapevtik Klinikasında eşitdim. Düzü bu acı xəbərə inanmağım gəlmədi. Axı bir müddət əvvəl həyat yoldaşım, jurnalist Müşfiq Cabiroğlu onunla telefon əlaqəsi saxlamışdı. Ondan "professor necəsiniz" soruşmuşdu. O da "yaxşıyam" deyə cavab vermişdi.**

Bilirdim ki, Bəybala müəllim həyat yoldaşı Şərqiyə xanımın vəfatından sonra dərin sarsılmışdı. Mən onu sonuncu dəfə elə Şərqiyə xanımın yas mərasimində gördüm. Həmişə olduğu kimi onunla hal-əhval tutdum. Ona başsağlığı verdim. Dərdinə şərik çıxdım. Onun gözlərindəki kədər, niskilli hiss etdim. Minlərlə insana həyat bəxş edən həkim, ömür-gün dostunun ölümü qarşısında carəsiz qalmışdı.

Mən professor Bəybala Abasovun adını uşaqlıq illərindən eşitmişdim. 1986-cı ildə atam, xalq artisti Əliabbas Qədirov xəstələnmişdi. Xəstəliyi çox irəliləmişdi, vəziyyəti ağır idi. Ölüm-olum arasında qalmışdı. Atamın onun işlədiyi Təcili Tibbi Yardım Xəstəxanasına apardım. Bəybala həkim onu təcili müayinə etdi. Atamın öd kisəsində ciddi problem olduğunu dedi. Təcili cərrahi əməliyyata göstəriş olduğunu bildirdi. Mən onda ilk dəfə adını qiymətli şəkildə eşitdiyim insanı tanıdım. O, atamı yenidən dünyaya qaytardı. Həmin hadisədən sonra evimizdə uzun illər professorun atama etdiyi hörmət, yaxşılıq dənəşildi, heç vaxt unudulmadı. Mən həmin illərdə orta məktəbdə oxuyurdum. O illərdə herdən şeir də yazdığımı olurdum. Mən bütün yaşananlardan sonra həmin həkimə şeir həsr etdim:

*Həkim, adın necə uca səslənir,
Çünki, sən bu adı uca tutmuşsan.
Qızıl əllərlə necə insana,
Şəfa bəxş etmişən, ömür vermışən!*

*Hər xəstə yolunda yuxusuz gecə,
Nə qədər ürəyə əlac olmusan.
Ümüdsiz dərdlərin tapıb carəsin,
Hipokrat adına sadıq qalmışan.*

*Qəlbin işıqlıdır bir çıraq kimi,
Kədərlə, qüssəyə bağlanmayasan,
Mənim arzum budur bir xəstə kimi,
Həkimlər önündə dayanmayasan.*

O vaxt mənim qəlbimdə Bəybala Abasov kimi həkim olmaq arzusu oyandı. Əziz oxucu yəqin ki, bunun səbəbkarının kim olduğunu artıq bilirsiniz. Orta məktəbin yuxarı siniflərində oxuyarkən qəra-

ra gəldim ki, cərrah olum. Mən bu istəyi valideynlərimə bildirdim. Onda atam mənə məsləhət gördü ki, bir müddət Bəybala Abasovun işlədiyi xəstəxanada çalışım. Bu arzu ilə həmin xəstəxananın cərrahiyyə şöbəsində işə başladım. İlk iş günündə Bəybala Abasov məni kollektiv ilə tanış etdi. İlk sözü də belə oldu: *"Ona mənim xalatımı verin, mən bıçağımı ona verəcəyəm"*.

Orta məktəbi fərqlənmə ilə bitirib, sənədlərimi 1990-cı ildə Azərbaycan Tibb İnstitutuna verdim və tələbə adını qazandım. Lakin, ixtisas seçmək məqamı çatanda çox düşündüm və cərrah olmaq fikrindən daşındım. Bilmirəm Bəybala Abasov ola bilməyimdən ehtiyat elədim, yoxsa onun bıçağını əlindən almaq istəmədim. Tələbə ikən onunla tez-tez görüşürdüm. Ondan müəyyən məsləhətlər alırdım. Bizim bu illər ərzində professorun ailəsi ilə münasibətlərimiz daha da istiləşdi. Sağlqla bağlı hər hansı bir problemimiz yaranırdısa düşünmədən həkimlər ailəsinə müraciət edirdik. Heç yadımdan çıxmaz, tələbə idim. Qızım xəstələnmişdi. Mən onda Şərqiyə xanıma müraciət etdim. O, tez bir zamanda bizə gəldi. Qızım evdə müayinə edib, müalicə yazdı. Tezliklə uşaq sağaldı.

Bütün bu duyğularla, düşüncələrlə Bəybala müəllimin yas mərasimə gəldim. Qəlbimdən gizli sızıltılar keçdi. Bir-birinə böyük sevgi, istəklə bağlı, gözəl ailə sahibi olan, yanaşı uyuyan bu iki insanın, yoxluğu mənim qəlbimdə çox dərin iz buraxmışdı. Yerimdə donub qalmışdım. Onun şəklinə baxdım, daxil iztirablar keçirdim. İnana bilmədim. Bu gün də inanmıram. Yüzlərlə insana şəfa bəxş edən həkimin ölümü ilə barışmadığım, ilk müəllimin Bəybala Abasovun müqəddəs ruhu qarşısında baş əyirəm. Günlər, aylar, illər öteçək Bəybala müəllim kimi şəxsiyyətlər səhiyyə, təhsil, elm dünyasında, bütövlükdə Azərbaycan xalqının qəlbində yaşayacaqdır.

GÜLTƏKİN ƏLİABBASQIZI,
Uşaq xəstəlikləri kafedrasının assistenti

Son 20 ildə vərəmdən ölüm hallarının sayı 40 faizədək azalmışdır

◆ **Bakıda Dünya Səhiyyə Təşkilatının (DST), ABŞ-ın Beynəlxalq İnkişaf Agentliyinin (USAİD) və Vərəm Əleyhinə Milli Proqramın birgə təşkilatçılığı ilə 24 Mart - Beynəlxalq Vərəmlə Mübarizə Gününə həsr olunmuş tədbir keçirilmişdir.**

AzərTAC xəbər verir ki, tədbirdə çıxış edən DST-nin Azərbaycandakı nümayəndəliyinin yoluxucu xəstəliklər üzrə mütəxəssisi Cəvahir Süleymanova son 20 ildə vərəmdən ölüm hallarının 40 faizədək azaldığını bildirmişdir.

DST-nin 2015-ci ilədək dünyada vərəmdən ölüm hadisələrinin sayını iki dəfə azaltmağa çalışdığını vurğulayan C.Süleymanova demişdir ki, hazırda bu xəstəliyə qarşı 10-dək yeni vaksin sınaqdan keçirilir.

Elmi-Tədqiqat Ağciyər Xəstəlikləri İnstitutunun direktoru Elcan Məmmədbəyov Azərbaycanda vərəm xəstələrinin müalicəsinə nəzarət sisteminin gücləndiyini və müalicə nəticələri qiymətləndirilməyən xəstələrin sayının azaldığını bildirmişdir.

Tədbirdə, həmçinin diqqətə çatdırılmışdır ki, vərəmlə mübarizədə və bu xəstəliyin profilaktikasında geniş maarifləndirmə tədbirlərinin xüsusi əhəmiyyəti vardır.

KAFEDRANIN SEVİMLİSİ

◆ "Tibbi biologiya və genetika" kafedrasının dosenti Kərimov Vaqif Məmmədovun oğlunun anadan olmasının 60, Tibb Universitetində əmək fəaliyyətinin isə 42 ili tamam olmuşdur.

O, 1952-ci il martın 14-də Zərdab rayonunun Məlikli kəndində zəhmətkeş ailəsində anadan olmuşdur. 1969-cu ildə Sabir adına orta məktəbi bitirərək elə həmin il sənədlərini N.Nərimanov adına Azərbaycan Dövlət Tibb İnstitutunun müalicə-profilaktika fakültəsinə vermiş, lakin yüksək müsabiqədən keçə bilməmişdir.

1970-ci ildə Azərbaycan Dövlət Universitetinin biologiya fakültəsinə qəbul olmuşdur. Axşam şöbəsində sentyabr ayından təhsil almağa başlayan tələbə Vaqif Kərimov biologiya fakültəsinin o zamankı dekanı - professor Qara Mustafayevə məsləhətli ilə ADTI-nin biologiya kafedrasında boş qalmış preparator vəzifəsinə işə düzəlir.

1970 ildən öz taleyini Azərbaycan Tibb İnstitutu ilə bağlayan Vaqif Kərimov 1973-1976-cı illər Hərbi Dəniz Donanmasında 3 il qulluq etdikdən sonra öz doğma kollektivinə qayıtmış və həm də ADU-da təhsilini davam etdirmişdir. 1979-cu ildə ADU-nun (indi ki Bakı Dövlət Universitetinin) biologiya fakültəsinə bitirmişdir. 1970-ci ildən bu günə kimi çalışdığı kafedrada preparator, laborant, baş laborant, assistent, baş müəllim və dosent vəzifələrində işləmişdir. Pille-pille qalxdığı bu yolda ona tapşırılan və etibar edilən bu vəzifələri layiqincə yerinə yetirmişdir. Eləcə də, kafedranın ictimai, mədəni-kültüvi işlərində də fəal olmuşdur. Belə ki, kafedranın qrup həmkarlar təşkilatının sədri işləmişdir. O, uzun müddətdir ki, kafedranın tədris hissə müdiri vəzifəsində çalışır.

1980-ci ildən biologiyadan bir çox sahələrinə, xüsusi ilə teriologiyaya aid məqalə və tezislərle elmi konfranslarda çıxış etmişdir. Kafedranın 5 illik elmi-tədqiqat mövzusunda aid işlər aparmışdır. 1999-cu ildə "Samur-Dəvəçi ovalığı meşələrində yayılmış ağacçürüdən qov göbələklərinin xarakteristikası" mövzusunda təsdiq olunmuş dissertasiya işini müvəffəqiyyətlə 2004-cü ildə müdafiə etmiş və biologiya elmləri namizədi elmi dərəcəsi almışdır.

V.Kərimov 25-dən artıq elmi məqalənin, tədris-metodik vəsaitinin və tədris proqramının müəllifidir. O, 2011-ci ildə çapdan

çıxmış, Stomatologiya fakültəsinin tələbələri üçün "Tibbi biologiya və genetika"-nın müəlliflərindən biridir. 2011-ci ildə dosent Kərimov "Samur-Dəvəçi ovalığı meşələrində yayılmış ağacçürüdən bazidilli göbələklərinin eko-bioloji xüsusiyyətləri" nə həsər olunmuş monoqrafiyaya yazmışdır. Bu monoqrafiyaya ATU-nun istirahət güşəsi sayılan "Təbib" istirahət mərkəzini də əhatə etdiyi üçün Xudat-Yalama və Nabran kurort meşələrindən bəhs edir. Kitabda Samur-Dəvəçi ovalığı meşələrində yayılmış ağacçürüdən bazidilli göbələklərinin növ tərkibi, taksonomik strukturu, sıxlığı, rastgəlmə faizi və digər eko-bioloji xüsusiyyətləri verilmişdir.

42 il işlədiyi kollektivdə böyük-küçük yerini bilən Vaqif müəllimə əməkdaşların da xüsusi hörməti var. O, həm də şərəfli ailə başçısıdır - iki qız atasıdır. Ömür yoldaşı eczaçıdır. Böyük qızı Zəynəb ATU-nu bitirdikdən sonra təhsilini Səhiyyə Nazirliyinin göndərişi ilə Almaniyada davam etdirmiş və hazırda 26 sayılı Bakı şəhər Birləşmiş Xəstəxanasında həkim-mama-ginekoloq işləyir. Kiçik qızı Səbinə ADU-nun ingilis dili üzrə sinxron tərcümə fakültəsinin bakalavr və maqistr pilləsini bitirmiş və AMEA-nın İnformasiya Texnologiyaları İnstitutunun böyük elmi işçisidir.

60 yaşlı Vaqif müəllimi doğma kollektivi təbrik edir, ona can sağlığı, tədris və pedaqoji fəaliyyətində müvəffəqiyyətlər arzulayırlar. Onun doğmaları və yaxınları isə ona baba olmağı və ömrünün qalan illərini firavan və sağlam yaşamağı arzulayırlar.

"Tibbi biologiya və genetika" kafedrasının əməkdaşları

70-ci BAHARIN MÜBARƏK!

◆ Məmmədova Rəqibə Nağı qızı 22 fevral 1942-ci ildə Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ordubad rayonunda müəllim ailəsində anadan olmuşdur. 1959-cu ildə həmin rayonun M.Sidqi adına 1 sayılı orta məktəbini əla qiymətlərlə bitirmişdir.

1959-cu ildə N.Nərimanov adına Azərbaycan Dövlət Tibb İnstitutuna daxil olmuş, 1965-ci ildə əla qiymətlərlə həmin institutu bitirmişdir. 1965-ci ildən ATU-nun uşaq yoluxucu xəstəlikləri kafedrasında baş laborant vəzifəsində çalışmışdır.

1990-cı ildən indiyə kimi uşaq yoluxucu xəstəlikləri kafedrasının assistentidir.

R.Məmmədova kafedrada çalışdığı 47 il ərzində praktik dərslər aparmış və müalicə işləri ilə məşğul olmuşdur. Özünü bacarıqlı həkim, qayğıkeş müəllim və səriştəli mütəxəssis kimi göstərərək kafedranın əməkdaşları və tələbələr arasında çox böyük hörmət qazanmışdır.

Rəqibə xanım ona verilən tapşırıqlara dəqiq və vaxtında əməl edir. O, çox

məsuliyyətli bir insandır.

30 il müddətində kafedranın həmkarlar qrupuna rəhbərlik etmişdir.

Məmmədova Rəqibə xanım mehriban, səmimi, qabiliyyətli, istedadlı, gözəl insan və ana, yaxşı nənədir.

Heyat yoldaşı professor Məmmədov Zəkəriyyə Məhərrəm oğlu Azərbaycan MEA-nın Zoologiya İnstitutunda

direktor muavini vəzifəsində çalışır. 3 qızı, 6 nəvəsi var.

Rəqibə xanımı uşaq yoluxucu xəstəlikləri kafedrasının əməkdaşları, 2 sayılı Ə.Qarayev adına uşaq klinikası xəstəxanasının kollektivi, dostları və yaxın rəfiqələri adından yubiley münasibətilə səmimi qəlbdən təbrik edir, ona cansağlığı, səadət, xoşbəxtlik, uzun ömür arzulayırıq.

N.HÜSEYNOVA,

Uşaq yoluxucu xəstəlikləri kafedrasının müdiri, t.e.d, professor

ŞAHİN HÜSEYN OĞLU HÜSEYNOV

◆ Azərbaycan Tibb Universitetinə ağır itki üz vermişdir. Normal fiziologiya kafedrasının professoru Şahin Hüseyin oğlu Hüseyinov 2012-ci il mart ayının 10-da 58 yaşında qəflətən vəfat etmişdir.

«Dünyada kim-kimdir» kitabına daxil olmuşdur.

Professor Ş.Hüseyinov elmi kadrların hazırlanmasında yaxından iştirak etmiş, onun rəhbərliyi altında 10 namizədlik dissertasiyası müdafiə olunmuşdur. Alimin elmi fəaliyyəti əsasən uşaqlarda timus vəzisinin fiziologiya və patologiyasının öyrənilməsinə həsr olunmuşdur. Professor Ş.Hüseyinov 120-dən çox elmi məqalənin, dərslərin, Normal fiziologiyadan təcrübə dərslərinə aid metodik vəsaitin, ixtira və səmərələşdirici təklifin müəllifi, Azərbaycan Tibb Universitetində İxtisaslaşmış Dissertasiya Şurasının və

II Müalicə-profilaktika fakültəsinin Elmi Şurasının feal üzvü olmuşdur.

Professor Ş.Hüseyinovun əziz xatirəsi onu tanıyanların qəlbində daim yaşayacaqdır.

Allah rəhmət eləsin, qəbrini nurla dolsun!

**ATU-nun rektorluğu,
Normal fiziologiya kafedrasının
əməkdaşları**

Novruzun mənşəyi və tarixi

◆ Novruz bayramının mənşəyi qədimdir. İslam dini Yaxın Şərq və Orta Asiya ölkələrində yayıldıqdan sonra Ərəb xilafəti bu ölkələrin xalqlarının adət-ənənələrini, bayramlarını təqib etməyə başladı. Əsrlər boyu dini xadimlər, müxtəlif təriqət nümayəndələri bu bayramı təbii və tarixi köklərindən ayırmağa çalışmış, ona dini, mövhumli libas geyindirməyə cəhd göstərmişlər. Hətta bəzi din xadimləri belə bir fəziyyəyə uydurmuşlar ki, Novruz bayramı IV xəlifə Əlinin (ə.) hakimiyyətdə (656-661) gəldiyi gündə əlaqədardır. Halbuki imam Əli (ə.) iyul ayında hakimiyyətə gəlmiş, Novruz isə yazda bayram edilir.

Xalqın bayramla əlaqədar keçirdiyi mərasimlər heç bir dini cəhətlərlə bağlı deyildir. Əksər xalqlar bahar bayramının əsl mahiyyətindən doğan bir sıra adət-ənənələri, oyunlarını indiyədək saxlamışlar.

Orta əsr müəllifləri Şərq ölkələrində İslam dini yayıldıqdan sonra da Novruz bayramında yaz ənənələrinin, əkinçilik təqvimini etiqadlarının möhkəm yer tutduğunu göstərir. Əbu Reyhan Biruni (XI əsr) Novruz bayramı haqqında müxtəlif rəvayətlərdən onun yaranması səbəblərindən, bu bayram münasibətilə xalq arasında yayılmış adət-ənənələrdən bəhs etmiş, Novruz bayramının təbiətin oyanması, əkinçilik təsərrüfatının başlanması ilə bağlı əsl dünyəvi bayram olduğunu qeyd etmişdir.

Nizamül Mülk (XI əsr) «Siyasətnamə» əsərində Novruz bayramından yazın gəlişi ilə əlaqədar keçirilən kütləvi xalq bayramı kimi bəhs etmişdir. Novruzun gəlişi klassik

Şərq, o cümlədən Azərbaycan poeziyasında geniş yayılmış «Bahariyyə» adlı lirik şeirlərdə də təsvir və tərənnum edilir.

Novruz bayramında çərşənbələr

Bəzi qədim inancları görə kainat 4 ünsürdən - su, od, torpaq və küləkdən yaranıb. Hər il 4 çərşənbə Novruzdan, günün

bərabərləşməsinə qədər davam edən əvvəl qeyd olunur. Aşıqlarımız da «Ab, atəş, xak, badan yarandım» deyiblər vücudnamələrində, yəni su, od, torpaq və yelə bağlıdır insan.

◆ Birinci su çərşənbəsi adlandırılır. Yəni bahara doğru çayların azacıq buz bağlayan yerləri əriyib çaylara tökülür. Torpaq yavaş-yavaş islanmağa başlayır. Qızlar bulaqlardan sərin, şirin su götürərdilər, evin ətrafına çiləyər-dilər, üzlerini yuyardılar.

◆ İkincisi od çərşənbəsi adlanır. Ona görə ki,

bahara doğru günəş yavaş-yavaş torpağı qızdırır, isindirir, onu yaratmaq üçün hazırlayır. Od çərşənbəsində tonqallar qalayardılar. Hər ailə üzvünün adına bir dənə şam yandırdılar. Xonçalar düzəldilirdi.

◆ Üçüncüsü yel çərşənbəsidir. Bəzi bölgələrimizdə çox əziz tutulur. Yəni yel artıq azacıq oyanmış torpağı, təcəçə çiymiş yazı həsrət gülləri tərpedir, tumurcuqlanan ağacları yellədir.

◆ Axırcısı torpaq çərşənbəsidir. Torpağı ana təbiət - Allahımız su ilə islatdı, günəşlə isitdi, onu yaratmağa hazırladı. Ona görə də ilk yaz əkinini xışla-kotanla məhz torpaq çərşənbəsi günündə başlayardılar. Nənələrimiz «Səmənə, saxla məni, ildə göyərdəmə səni»- deyib buğda isladardılar.

M.CAVADOV

Hikmətli kəlamlar

Ağıllı ağıl toxuyar, yalanı yalan.

Kobudluq zorakılıq əlamətidir.

Elm xalqlar arasında mədəniyyət körpüsüdür.

Ağıllı adam başla, ağılsız daşla danışar.

Elmi olanın dili də olar.

Ağıllı adam əkdiyini yeyər, bədbəxt adam yığdığı-nı məsrəfsiz qoyub gedər.

Alimi dolaşdırın aləmi də dolaşdırar.

Elmin tacı alimin başında olar.

Yoldaşları ilə birgə uçmayan quşun səsi havadan yox, tavadan gəlir.

Ağıllı olmaq azdır, abırlı da olmaq lazımdır.

Alim elmin bağbanıdır, vay o gündən ki, onun barına naşı əli dəyər.

Elmdə büdrəmək qəbahət deyil, qorxub çəkinmək qəbahətdir.

Alim yazar, nadan pozar.

Topladı: Elnur MEHDİYEV

Etibarsız sayılır

I müalicə-profilaktika fakültəsinin III kurs, 9 «b» qrup tələbəsi Hüseynzadə Nərgiz Eldar qızının adına verilmiş tələbə biletini itdiyini üçün etibarsız sayılır.

I müalicə-profilaktika fakültəsinin II kurs, 165 «b» qrup tələbəsi Kamalov Kamal Şamil oğlunun adına verilmiş tələbə biletini itdiyini üçün etibarsız sayılır.

1978-ci ildə N.Nərimanov adına Azərbaycan Tibb İnstitutu tərəfindən Nəcəfov Qubad Məmməd oğlunun adına ver-

lən internatura vəsiqəsi itdiyini üçün etibarsız sayılır.

I müalicə-profilaktika fakültəsinin VI kurs, 110 «b» qrup tələbəsi Hüseynova Cinarə Nəriman qızının adına verilmiş qiymət kitabçası itdiyini üçün etibarsız sayılır.

Qafqaz Universitetinin mühəndislik fakültəsinin kompüter mühəndisliyi ixtisası üzrə I kurs tələbəsi Əlizadə Nərgiz Lətif qızının adına verilmiş tələbə biletini (N 110105003-2011-ci il) itdiyini üçün etibarsız sayılır.

BERİL

Beril adlandırılan mineral daşlar kimyəvi tərkibcə alüminium və berillium silikatdır ($Be_2A_{12}Si_6O_{18}$). Onlar heksaqonal sinqoniyada kristallaşır və iynəvari kristallar əmələ gətirir. Beril müxtəlif rəngdə olur. Yaşıl-göy beril akvamarin, açıq yaşıl beril zümrüd, qızılsarı beril helidor, çərhayı beril vorovyovit (morqanit) adlanır. Berilin çox müxtəlif rəngarəngliyi insanı heyətləndirir. Bu daşın rəngi onun tərkibində olan maqnezium, dəmir, xrom, manqan birləşmələri qarışığından asılıdır. Qarışıq olmayan beril rəngsiz olur. «Beril» termini ilə adətən, dar mənada bu daşın parlaq yaşılmtl variantları adlandırılır. Bəzən ulduzoxşar (bərq vuran) beril və «pişik gözü» effekti beril də təsadüf edilir.

«Beril» termini çox güman ki, hind mənşəli sözdür. Bu sözü Teofrast öz əsərlərində

QİYMƏTLİ DAŞLAR MÜALİCƏ EDİR

xatırladır. Bununla bərabər, qeyd etmək lazımdır ki, qədim yunanlar hər hansı bir şəffaf yaşıl mineralı göstərmək üçün «berillos» (beryllos) termini istifadə edirdilər.

Təbiətdə beril mineralı kvars, turmalin, flüorit və s. ilə birlikdə tapılır. O, qranit peqmatitlərində, qreyzenlərdə, skarılarda, metasomatik

tipi pnevmatolit-hidrotermal yataqlarda əmələ gəlir. Beril təmiz, şəffaf növü qiymətli bəzək daşdır. Bu daşın mədənləri Braziliyada, ABŞ-da, Qrenlandiyada, Zimbabvedə, Hindistanda, Kolumbiyada, Madakaskarda, Mozambikdə, Namibiyada, Rusiyada, Ukraynada, Qazaxıstanda fəaliyyət göstərir.

Hesab edilir ki, beril insanla kürekə ağrılar olduqda, soyuqdeymə və zökəm zamanı kömək edir. Müxtəlif ginekoloji xəstəliklərdən şefa tapmaq üçün berillə bəzədilmiş daş-qaş gəzdirmək məsləhət görülür.

Şərqi ölkələrində çox qədimdən beril fəvqəladə gücə malik olan, orqanizmə həyətverici enerji verən və orqanizmdən neqativ enerjini xaric edən daş hesab edilmişdir. Beril insanlara ruh yüksəkliyinin saxlanmasına kömək edir və onları yorğunluqdan mühafizə edir. Daşla-

rın seyrini yaxşı bilən şəxslər berili təfəkkür və dərəkə ilə əlaqələndirirlər. Çox yəqin ki, ona görə də beril müha-kimə zamanı qalib gəlməyə kömək edir. Beril zəkani kəskinləşdirdiyi üçün, onunla bəzədilmiş qaş-daşın zehni zəif insanlar tərəfindən taxılması məsləhət görülür. Beril insanlarda onurğa boyunca yerləşən aktiv nöqtələrdən ürək mərkəzinə, bu mərkəz isə öz növbəsində ürək-damar sistemine, döş qəfəsinə, onurğaya və ellərə təsir göstərir. Daşın günəş kəlfə mərkəzinə həmin mərkəzin aktivləşməsinin isə dalağa, qara ciyəre və həzm sisteminin digər orqanlarına da təsiri məlumdur; bu, əsasən itnsanın iradəsi ilə əlaqədardır.

Sahib ƏHMƏDOV,
Ümumi gigiyena və ekologiya kafedrasının dosenti

Su insanın daha sağlam yaşaması üçün vacibdir

◆ Tədqiqatlar göstərir ki, gün ərzində içilən suyun miqdarına görə hər iki nəfərdən biri orqanizmini susuz qoyur, yüngül susuzlama yaşayır.

Orqanizmdə su azlıq təşkil etdikdə qan qarışığı və bu da orqanlara oksigen və qida maddələrinin az miqdarda daxil olmasına gətirib çıxarır. Alimlər müəyyən etmişlər ki, insan bədəninin 2/3-si sudan ibarət olduğu halda, biz çox az su içirik. Odur ki, hər bir insanın özünü yaxşı hiss etməsi üçün gündə 2,5 litr suya ehtiyacı vardır.

Susuz qalmaq maddələr mübadiləsinin ləng getməsinə səbəb olur. Bədəndə suyun miqdarı azaldıqca orqanizmdəki yağların miqdarı və çəki artır. Lazimi miqdarda su içmək qan təzyiqinin qarşısını alır. Susuz qalmaq yorğunluğun başlıca səbəbidir. Bədəndə suyun azalması diqqətin pozulmasına yol açır. Bir stəkan su gecəyari baş qaldırır aclıq hissini aradan qaldırır. Gündə 8-10 stəkan su içmək kürek və ezelə ağrılarını azaldır. Su uşaq əmizdirən analarda südü çoxaldır.

Daha çox su içməyin müxtəlif yolları vardır. Məsələn, gecə yatarkən daim yanınızda bir stəkan su qoyun. Oyanan kimi onu içməklə gününüze başlayın. Su qrafininizə limon, xiyar, alma dilimləri ataraq suyunuzu dadlı edin. İş yerindəki masanızın üzərində mütləq bir şüşə su saxlayın. Evdə televizora baxarkən, paltar ütüləyərkən yanınızda bir stəkan su saxlayın. Həm də daim eyni həcmdə su içmək üçün gündə nə qədər su içdiyinizi ölçün. Mümkünsə, üzərində ölçü olan qrafindən istifadə edin. Daim su içməyi özünüze xatırladın. Məsələn, hər saatdan bir zəngli saatı qurun, soyuducunun üzərinə su içməyinizi xatırladacaq qeydlər edin. Nəhayət, su içmək üçün susamağı gözləməyin.

Orqanizminizin lazimi miqdarda su ilə təmin olunub-olunmadığını anlamadığınız ən sərəməli usulu sidiyi diqqət yetirməkdir. Sidiyin açıq rəngdə olması bədəniniz suya olan ehtiyacının düzgün ödənilmədiyini, tünd rəngdə olması isə orqanizmin kifayət qədər su ilə təmin olunmadığını göstəricisidir.

Allah rəhmət eləsin!

Əzərcəçılığın texnologiyası, iqtisadiyyatı və təşkili, operativ cərrahlıq və topoqrafik anatomiya kafedralarının və ETM-in əməkdaşları ümumi cərrahiyyə kafedrasının professoru

Bəybalə Abasovun

vəfatından kədrələndiklərini bildirir və dərindən hüznə başsağlığı verir.

«Təbib» qəzetinin kollektivi, fəlsəfə, Azərbaycan dili, iqtisadiyyat və hüququn əsasları, Azərbaycan tarixi kafedralarının və Mülkü Müdafiə Tibb xidməti kursunun əməkdaşları fəlsəfə kafedrasının dosenti Məhəmməd Paşayevə həyat yoldaşı

Kəmalə xanımın

vəfatından kədrələndiklərini bildirir və dərindən hüznə başsağlığı verir.

Şua diaqnostikası və şua terapiyası kafedrasının əməkdaşları kafedranın assistenti Nuru Şahməmmədova və ailəsinə əzizləri

Əfsanə xanımın

vaxtsız vəfatından kədrələndiklərini bildirir və dərindən hüznə başsağlığı verir.

Tibbi biologiya və genetik kafedrasının əməkdaşları kafedranın dosenti N.Əliyevə bacısı

Zeynəb xanımın

vəfatından kədrələndiklərini bildirir və dərindən hüznə başsağlığı verir.

İctimai sağlamlıq və səhiyyənin təşkili kafedrasının əməkdaşları kafedranın tədris hissə müdiri Anar müəllimə əmisi qızı

Mələhət xanımın

vəfatından kədrələndiklərini bildirir və dərindən hüznə başsağlığı verir.

Azərbaycan tarixi kafedrasının əməkdaşları kafedranın müəllimi Leyla Talışinskaya atası

Azər müəllimin

vəfatından kədrələndiklərini bildirir və dərindən hüznə başsağlığı verir.

Operativ cərrahlıq və topoqrafik anatomiya kafedrasının əməkdaşları kafedranın əməkdaşı Gülnarə Tağıyevə qaynanası

Yasəmən xanımın

vəfatından kədrələndiklərini bildirir və dərindən hüznə başsağlığı verir.

Biofiziki və bioüzvi kimya kafedrasının əməkdaşları kafedranın dosenti Eyvaz İsayevə qardaşı

İsayev Musa Məhəmməd oğlunun

vəfatından kədrələndiklərini bildirir və dərindən hüznə başsağlığı verir.

Yoluxucu xəstəliklər kafedrasının əməkdaşları kafedranın dosenti Cəlal İsayevə qaynanası

Şərifə xanımın

vəfatından kədrələndiklərini bildirir və dərindən hüznə başsağlığı verir.

Cərrahi xəstəliklər kafedrasının əməkdaşları kafedranın assistenti, t.e.n. Ziyalı Rzayevə əzizi

Mirismayıl Əliyevin

vəfatından kədrələndiklərini bildirir və dərindən hüznə başsağlığı verir.

Terapevtik stomatologiya kafedrasının əməkdaşları kafedranın assistenti Ruslan Fərəcova anası

Nərgiz xanımın

vəfatından kədrələndiklərini bildirir və dərindən hüznə başsağlığı verir.

ETM-in əməkdaşları iş yoldaşları Şahsənəm Həsənovaya

anasının

vəfatından kədrələndiklərini bildirir və dərindən hüznə başsağlığı verir.

İqtisadiyyat və hüququn əsasları, Azərbaycan tarixi kafedralarının və ETM-in əməkdaşları ümumi gigiyena və ekologiya kafedrasının dosenti Sahib Əhmədova qardaşı

Nemətəğa müəllimin

vəfatından kədrələndiklərini bildirir və dərindən hüznə başsağlığı verir.

ETM-in əməkdaşları MTE-nin və Patoloji Anatomiya Birliyinin baş direktoru, professor Şakir Musayevə qaynanası

Muğdat Qafarovun

vəfatından kədrələndiklərini bildirir və dərindən hüznə başsağlığı verir.

Tibbi və bioloji fizika kafedrasının əməkdaşları kafedranın dosenti Elxan Musayevə anası

Sehran Süleyman qızının

vəfatından kədrələndiklərini bildirir və dərindən hüznə başsağlığı verir.

Əzərcəçılığın texnologiyası, iqtisadiyyatı və təşkili, iqtisadiyyat və hüququn əsasları, Azərbaycan tarixi, tibbi və bioloji fizika, fəlsəfə, qidalanma və kommunal gigiyena, travmatologiya və ortopediya, farmakologiya, tibbi biologiya və genetik kafedralarının əməkdaşları fiziologiya kafedrasının professoru

Şahin Hüseynovun

vaxtsız vəfatından kədrələndiklərini bildirir və mərhumun ailəsinə dərindən hüznə başsağlığı verir.

Əsaslı kitabxananın kollektivi daxili xidmət şöbəsinin müdiri

Bibixanım Hüseynovanın

vəfatından kədrələndiklərini bildirir və mərhumun ailəsinə dərindən hüznə başsağlığı verir.

Mülkü Müdafiə Tibb xidmətinin Təşkili kursunun əməkdaşları baş müəllim Məzahir Mustafayevə kürəkəni

Zaurun

vaxtsız vəfatından kədrələndiklərini bildirir və dərindən hüznə başsağlığı verir.

Qidalanma və kommunal gigiyena, kafedrasının əməkdaşları kafedranın laborantı Qalina Nikolayevnaya həyat yoldaşı

Rudolf Afanasyevin

vəfatından kədrələndiklərini bildirir və dərindən hüznə başsağlığı verir.

Baş redaktor
ELDAR İSMAYIL

Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.
Əlyazmalar geri qaytarılmır.

Qəzet "Təbib" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılır, səhifələnir, "Bəxtiyar-4" İKŞ-də çap olunur.

ÜNVANIMIZ:
Mərdanov qardaşları, 98
1-ci mərtəbə,
tel.: 595-24-97

Lisenzia N - 022633
İndeks -0269
Sayı 4000
Sifariş: 876